

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต

DEVELOPMENT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL IN FUTURE SOCIETY.

วิเชียร สีหาบุตร (Vichien Seehabutra)*

คณิต เขียววิชัย (Kanit Kaewwichai)

ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ (Theerasak Unaromlert)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต ตามขอบข่าย ดังนี้ 1.การพัฒนาหลักสูตร 2.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3.การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน 4.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7.การพัฒนาการนิเทศและแนะแนว 8.การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ 9.การบริหารความเสี่ยง 10.การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11.การประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ผลการวิจัย พบว่า

บุคลากร มีความต้องการในพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ในสภาพที่เป็นอยู่จริงในการพัฒนาหลักสูตร การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ ความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ และ ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดในอนาคต ซึ่งอยู่ในระดับระดับปานกลางและน้อยที่สุด ส่วนความคาดหวังต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งค่า **PNI Modified** พบว่าเป็น ด้านการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ มีความแตกต่างมาก มีค่าเท่ากับ 0.42 รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ มีความแตกต่าง มีค่าเท่ากับ 0.42

ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นให้มีการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาระบบการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ และการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาการนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่บุคลากร การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ครอบครัว การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และ การประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.0) และมีความสอดคล้องกันโดยค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ไม่เกิน 1.5

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารงานวิชาการในสังคมอนาคต

* นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์/บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ABSTRACT

The main objectives of research were to study the common data and development of Mahamakut Buddhist University academic administration model for the future in the following areas: Curriculum development Learning process development Assessment and audit transfer Research for academic qualification development Educational media, innovation and technology development Learning center development Assessment and guidance development Educational quality assurance development Risk management Public academic services Academic memorandum with other academic institutes Expects towards development of Mahamakut Buddhist University: academic administration model in future society, in the whole view of 3 aspects, “PNI Modified” was found that Quality check and monitoring was very different with the number of 0.42. The following aspect was the collaboration in learning being different with the number of 0.42.

The statistical data collected were to specify educational administration plans, project plans, and activities to develop students in the future. The methodology of this research is a mixed methods research between Quantitative Research and Qualitative Research. The data were collected by Delphi, a statistician. The technique employed questioned 21 academic experts of the MBU council, having experience in administration and the power to make a new academic model. The instrument for gathering data was the five-level rating scale closed end questionnaire.

The results were found as follows:

The first part was the result of survey of basic needs from academic staff or stakeholders in four aspects The realistic scenario of curriculum development Quality check and monitoring The collaboration in learning promotion The future realistic optimistic scenario in academic administration in which three of these were found to be in the lowest level and medium level, while the last one was in the highest level.

The second part was the result of the opinion of 21 academic experts from 3 divisions in 4 different aspects: The opinion of the first division in: Curriculum development Learning process development Media, educational innovation and technology development Evaluation and audit transfer The opinion of the second division in: Research for academic qualification development Learning center development Assessment and guidance development Educational quality assurance development The opinion of the third division in: Personnel academic learning promotion Family academic learning promotion Public academic learning promotion Academic memorandum with other academic institutes in which it was

found that all the aspects were in the highest level (the overall median values were at 5.0) and had the relationship of Interquartile range values of not more than 1.5.

Key word: academic administration model in future Society.

การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สังคมไทยในอดีตนั้นวัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางในด้านการศึกษา ให้การอบรมสั่งสอนในด้านความรู้และด้านศีลธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางพัฒนาโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา การจัดการศึกษาในอดีต แม้จะยังไม่มีมหาวิทยาลัยสงฆ์ แต่วัดและพระสงฆ์ก็เป็นผู้ให้การศึกษาและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนคู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด ไทยยังไม่มีระบบระเบียบ แบบแผนที่แน่นอน การกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาก็ไม่ได้กำหนดที่เด่นชัดแน่นอน มุ่งให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มุ่งให้เรียนรู้ในด้านศิลปะการต่อสู้ การป้องกันตัว และมุ่งให้ประชาชนเรียนรู้อักษรไทย มุ่งอบรมศีลธรรม จรรยาความเป็นพลเมืองดี มุ่งให้เรียนหนังสือ เพื่อเป็นนักปราชญ์ และเน้นให้เรียนรู้และอ่านพระไตรปิฎกได้

การจัดตั้งมหามกุฏราชวิทยาลัย จากพระดำริในการพัฒนาการศึกษาของพระภิกษุสามเณรให้ทันสมัย เพื่อให้สอดคล้องบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงริเริ่มและทรงทดลองควบคุมพระดำริมาเป็นลำดับ จึงกล่าวได้ว่าเป็น วิสัยทัศน์และการกำหนดยุทธศาสตร์การศึกษาของคณะสงฆ์ได้ ทรงพระดำริที่จะพัฒนาการศึกษาของพระภิกษุสามเณร ตลอดจนการศึกษาของเยาวชนของชาติให้เจริญก้าวหน้าให้เท่าทันกับความเจริญของโลก พระองค์ได้ทรงทดลองปฏิบัติโดยใช้พระภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารเป็นที่ทดลอง จนกระทั่งปี ร.ศ. 112 (พ.ศ.2436) พระองค์ได้รายงานผลของการทดลองจัดการเล่าเรียนของพระภิกษุสามเณรแบบใหม่ที่พระองค์ได้ทดลองจัดขึ้นเมื่อปี ร.ศ. 111 (พ.ศ.2435) ไปยังเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจแม้ว่าจะจัดขึ้นเพียงชั่วปีเดียวและทรงเสนอว่า หากทางราชการเห็นว่าดีมีประโยชน์ ก็ทรงจัดต่อไป เพราะทรงเห็นว่าเป็นทางที่จะทำให้การศึกษาเจริญขึ้นได้ พร้อมทั้งทรงเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาแบบใหม่นี้อย่างกว้างขวาง

การจัดให้มีการเรียนการสอนแล้วยังมีกิจกรรม มีโครงการอบรมประชาชน นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ เช่น โครงการเข้าค่ายคุณธรรมและค่ายพุทธบุตร สำหรับนักเรียน นักศึกษา แต่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีความซับซ้อน ในยุคของข่าวสารข้อมูล สังคมตกอยู่ในยุคของการถ่ายเปลี่ยน และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และทั้งจะเป็นการเตรียมประชากรของประเทศสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งต้องรับภารกิจนี้ เพื่อขับเคลื่อนในฐานะเป็นกลไกส่วนหนึ่งของรัฐบาล ควรมีการวางแผนจัดการบริหารการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต ในการวางแผน ในการสร้างโครงการและจัดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างไร มีคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กรรมการสภามหาวิทยาลัยฯ จะมีความเป็นอนุรักษ์นิยมสูง มีวัตถุประสงค์ที่ระบุเจาะจงสำหรับธรรมยุติกนิกาย ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะตน คณะผู้บริหาร มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในสังคมอนาคตอย่างไร ประกอบกับยังไม่มีการทำ

วิจัยในเชิงอนาคต อย่างนี้มาก่อน แม้มหาวิทยาลัยจะมีการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัย แต่เป็นแผนระยะ 5 ปี และยังไม่มีการวางแผนในระยะเวลายาวถึง 10 ปีในสังคมอนาคต ที่เน้นเจาะลึกในขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่นมาก่อน จึงเป็นปัจจัยจูงใจให้ผู้วิจัยต้องการทำการวิจัย โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการงานวิชาการ และความต้องการจากบุคลากรของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและวิทยาเขตทั้ง 7 แห่ง
2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารผู้ซึ่งมีพลังอำนาจในการกำหนดนโยบายการวางแผนบริหารวิชาการ จำนวน 21 รูป
3. ด้านเนื้อหา ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคตตามขอบข่าย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน การประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และวิทยาเขตทั้ง 7 แห่ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนารูปแบบ หมายถึง วิธีการหรือระบบการพัฒนารูปแบบในการบริหารจัดการด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รวมทั้งวิทยาเขตทั้ง 7 แห่งในสังคมอนาคต

การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารจัดการตามขอบข่ายดังนี้ คือการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่นในสังคมอนาคต

สังคมอนาคต หมายถึง แนวโน้มรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่นในอีก 10 ปีข้างหน้าของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จาก 25 เดือนตุลาคม 2556 – ถึง 25 ตุลาคม 2567

การบริหาร หมายถึง .การบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต

การพัฒนา หมายถึง การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งหนึ่งจากจำนวน 2 แห่ง รวมไปถึงถึงวิทยาเขตอีก 7 ที่กระจายอยู่ภูมิภาคต่าง ๆ ที่ดำเนินการบริหารจัดการโดยพระภิกษุสงฆ์

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้บริหาร 21 รูปซึ่งเป็นผู้มีบทบาท มีพลังอำนาจต่อการกำหนดนโยบาย กำหนดทิศทางการบริหาร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต

วิทยาเขต หมายถึง หน่วยงานที่รับแนวนโยบายในการจัดการศึกษาและที่ขึ้นต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้แก่ 1. วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณ์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น 2. วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 3. วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 4. วิทยาเขตล้านช้าง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 5. วิทยาเขตอีสาน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 6. วิทยาเขตร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด และ 7. วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการเลือกผู้เชี่ยวชาญมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้เชี่ยวชาญเลือกผู้มีประสบการณ์ในการบริหารและมีพลังอำนาจในการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ

1. จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย(ศาลายา) 7 รูป 1. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฝ่ายบริหาร 3. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการ 4. คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 5. คณบดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 6. คณบดี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 7. คณบดี คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. จาก วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณ์ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2 รูป

คือ 1. รองอธิการบดี 2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์มหาวชิราลงกรณ์ราชวิทยาลัย

3. วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 2 รูป คือรองอธิการบดี และ2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์สิรินธรราชวิทยาลัย

4. วิทยาเขตลันนา จังหวัดเชียงใหม่ รองอธิการบดี และ 2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ลันนา

5. วิทยาเขตล้านช้าง จังหวัดเลย 2 รูป คือ 1.รองอธิการบดี และ2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ล้านช้าง

6. วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น 2 รูป คือ 1. รองอธิการบดี และ2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

7. วิทยาเขตร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 2 รูป คือ 1.รองอธิการบดี และ2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ร้อยเอ็ด

8. วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 2 รูป คือ 1.รองอธิการบดี และ 2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมโศกราช

รวมหมดทั้งสิ้น จำนวน 21 รูป เป็นผู้มีบทบาท มีความสำคัญ มีพลังอำนาจในการเปลี่ยนแปลง และวางแผนการพัฒนาและกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการงานวิชาการ เพื่อหาผู้ที่จะให้ข้อมูลที่สำคัญให้เป็นผู้ที่จะให้ข้อมูล เพื่อมองแนวโน้มในอนาคตของการบริหารจัดการงานวิชาการในสังคมอนาคต ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการวางแผนงาน การบริหารจัดการงานวิชาการ และกำหนดนโยบายในการพัฒนางานวิชาการของมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย และดำเนินการบริหารจัดการงานวิชาการ

ระเบียบวิธีในการวิจัย (Research Methods)

ในการวิจัยแบบผสม (Mixed methods Research) ระหว่างการเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการแบบผสม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และรอบลึกในการมองแนวโน้มของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบลึกและมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการดังนี้

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี หลักการบริหารจัดการงานวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ววิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปเป็นกรอบเบื้องต้น

1. นำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการตามกรอบการบริการงานวิชาการ
2. นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครบถ้วนตามกรอบงานวิชาการ
3. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครบถ้วน สอดคล้องของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามไปสำรวจและสอบถามความต้องการของบุคลากร/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ผู้บริหาร/ผู้ปฏิบัติการ เป็นบรรพชิตจำนวน 29 รูป เป็นฆราวาส จำนวน 27 คนเป็นอาจารย์สอน 12 คน สายสนับสนุนการสอนจำนวน 4 คน และนักศึกษาจำนวน 28 รูป/คนรวมเป็นจำนวน 100 รูป/คน แล้วสรุปประเด็นเพื่อนำไปทำ SWOT Analysis

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการดังนี้

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี หลักการบริหารจัดการงานวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ววิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปเป็นกรอบเบื้องต้น

1. นำมาสร้างขอบข่ายโครงสร้างเพื่อทำ SWOT Analysis
2. นำขอบข่ายโครงสร้างที่สร้างให้อาจารย์ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ตามขอบงานบริหารงานวิชาการ
3. นำโครงสร้างประเด็นที่จะทำ SWOT Analysis ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้องครบถ้วน

4. ดำเนินการทำวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อให้รู้จุดแข็ง จุดอ่อน ภัยคุกคาม และโอกาส ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแล้ววิเคราะห์เนื้อหา โดยการจัดสัมมนาผู้ทรงวุฒิที่ปรึกษาจากภายนอกผู้บริหารและคณาจารย์ ที่เป็นกรรมการสภาวิชาการจำนวน 50 รูป/คนที่มีความรู้ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ในการกำหนดนโยบาย และการดำเนินการในการบริหารจัดการงานวิชาการ ของมหามกุฏราชวิทยาลัย ในสังคมอนาคต โดยการสัมมนาให้แสดงความคิดเห็นตาม 3 กลุ่มงาน แล้ววิเคราะห์นำมาสรุปประเด็นเพื่อสร้างแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิดแบบประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการดังนี้

นำผลที่ได้จากการสรุปจากแบบสอบถามไปสำรวจและสอบถามความต้องการของบุคลากรแล้วสรุปนำมาสร้างเป็นโครงสร้างขอบแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 รูปตามขอบ 3 กลุ่มงาน 4 ด้าน ของงานการบริหารจัดการงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

1. นำมาสร้างเป็นโครงสร้างขอบแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 รูป
2. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ตามขอบข่ายของเนื้อหางานวิชาการ

3. นำแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ผู้ทรงคุณทางด้านการศึกษาตรวจสอบประเด็นเนื้อหา เพื่อดูความถูกต้องสมบูรณ์
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบถามแล้วนำมาตรวจสอบครบถ้วนสมบูรณ์
5. สัมภาษณ์เพิ่มเติมในประเด็นแบบถามที่ไม่ครบถ้วน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามขอบงานบริหารงานวิชาการ
6. นำผลจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดมาสังเคราะห์เนื้อหา ตามขอบงานการบริหารจัดการงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชนการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
7. นำประเด็นตามกรอบภาระงานการบริหารงานวิชาการมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 4 ประมวลผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ

นำความคิดเห็นเกี่ยวแนวนำรูปแบบในการบริหารจัดการงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต จากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วสรุปเป็นรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ขั้นตอนที่ 5 สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

สรุปผล สร้างรูปแบบ(model)การบริหารงานวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต เพื่อให้งานวิจัยมีความรอบลึกและมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบ (Delphi Research) ซึ่งเป็นวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เทคนิควิธีวิจัยแบบ (Delphi Research) ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการเชิงคุณภาพ ที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยโดยการให้ความคิดเห็นโดยการตอบแบบสอบถามตามกรอบการบริหารจัดการงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคตโดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นแรก ใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อได้คำตอบเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหาร จัดการงานวิชาการในสังคมอนาคต ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่จะเกิดขึ้น

1.2 ขั้นที่สอง เมื่อได้คำตอบเกี่ยวกับแนวโน้มในการบริหารจัดการงานวิชาการในสังคมอนาคต ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยทำการรวบรวมความคิดเห็นทั้งหมดแล้วส่งกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญเป็นรอบที่สอง ถามซ้ำเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารจัดการงานวิชาการและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการในสังคมอนาคตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่จะเกิดขึ้น

1.3 ขั้นที่สาม เมื่อได้คำตอบจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับในการบริหารจัดการงานวิชาการในสังคมอนาคตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแล้ว ผู้วิจัยจะทำการประเมินผลหาค่ามัธยฐานหรือค่าเฉลี่ยว่าในภาพรวม ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดให้ความคิดเห็นมาอย่างไร และตัวผู้เชี่ยวชาญเองให้ค่าความคิดเห็นมาอย่างไร แจกกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญได้รับทราบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ยืนยันความคิดเห็นเดิม หรืออาจจะเปลี่ยนค่าความคิดเห็น และให้เหตุผลประกอบการเปลี่ยนแปลงค่าด้วย

1.4 ขั้นที่สี่ เมื่อได้แบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะประเมินผลเพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงจากเดิมว่ามีนัยสำคัญหรือไม่ และแจ้งผลให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ หากมีความเปลี่ยนแปลงแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจะสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ปรับเปลี่ยนค่าความคิดเห็นของตน

สามารถกำหนดเป็นกรอบของการวิจัย (Framework of Research) ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	ขั้นตอนที่ 2	ขั้นตอนที่ 3	ขั้นตอนที่ 4	ขั้นตอนที่ 5
- ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย - ใช้แบบสอบถามกับบุคลากร เพื่อได้คำตอบเกี่ยวกับความต้องการ ถึง แนว โน้มการบริหาร จัด การด้านวิชาการ ในสังคมอนาคตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่จะเกิดขึ้น - โครงสร้าง SWOT Analysis กับ ผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	- เมื่อได้คำตอบเกี่ยวกับความต้องการจากบุคลากรในรูปแบบการและผลจากการทำSWOT Analysis ในบริหารจัดการงานวิชาการในสังคมอนาคตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยทำการ รวบรวมวิเคราะห์ สร้างเป็นรูปแบบการบริหาร จัดการงานวิชาการในสังคมอนาคต - สรุปรจากDelphi นำประเด็น มาปรับแบบสอบถามแบบปลายเปิดเป็น Rating Scale เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญ	- นำรูปแบบไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญเมื่อได้คำตอบจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการงาน วิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต แล้ว นำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยัน แล้วผู้วิจัยจะทำการ วิเคราะห์ประมวล ผลหาค่ามัธยฐานหรือค่าเฉลี่ยว่า ในภาพรวม ทั้งหมดให้ ความคิดเห็นมาอย่างไร และตัวผู้เชี่ยวชาญให้ค่า ความคิดเห็นมาอย่างไร แจกกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญได้รับทราบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ยืนยันความคิดเห็นเดิม หรืออาจจะเปลี่ยนค่าความคิดเห็น และให้เหตุผล ประกอบการเปลี่ยนแปลงค่าด้วย	- เมื่อได้ผลจากแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะประเมินผลเพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงจากเดิมว่ามีนัยสำคัญหรือไม่ และแจ้งผลให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ หากมีความเปลี่ยนแปลงแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจะสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเพื่อให้ปรับเปลี่ยนค่าความคิดเห็นของตน และนำความคิดเห็นไปยังผู้มีส่วนได้เสียได้วิพากษ์ แล้วสรุปผลของความคิดเห็น	นำผลสรุปมาสร้างเป็น Model รูปแบบการบริหารงาน วิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต

วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นความต้องการของคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา

3. ข้อมูลที่ได้จากการทำ จากการทำ SWOT Analysis เพื่อให้รู้จุดแข็งจุดอ่อน ภัยคุกคาม และ โอกาส

4. การสร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาตามขอบข่าย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและแนะแนว การพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพ การประกันความเสี่ยง การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือทาง วิชาการกับสถานศึกษาอื่น สร้างเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด

นำแบบสอบถามที่สร้างครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ ปริญญาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม ตรงตามเนื้อหา การใช้ข้อความภาษา แล้วนำแบบสอบถามไป ให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้แบบสอบถามมีความตรง ตามเนื้อหามากที่สุด

การนำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา(IOC)

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลมาด้วยวิธีการต่างๆ แล้ว ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การตรวจสอบข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบ

ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ความเพียงพอครอบคลุม และตรงตามประเด็นเนื้อหา ที่กำหนดไว้ของข้อมูลตามสอบถามจากบุคลากร จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้เสีย

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2. จัดระเบียบข้อมูลจากแบบสอบถาม หลังจากได้รวบรวมข้อมูลมาและผ่านการตรวจสอบแล้วมีการ จัดระเบียบ แบ่งข้อมูลเป็นส่วน ๆ ให้ข้อมูลประเภทเดียวกันอยู่ในส่วนเดียวกัน และจัดข้อมูลเรียงตามประเด็น ของแบบสอบถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวม จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุป ในการตอบปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยดำเนินการตามกรอบการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในสังคมอนาคต มีประเด็นที่สำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

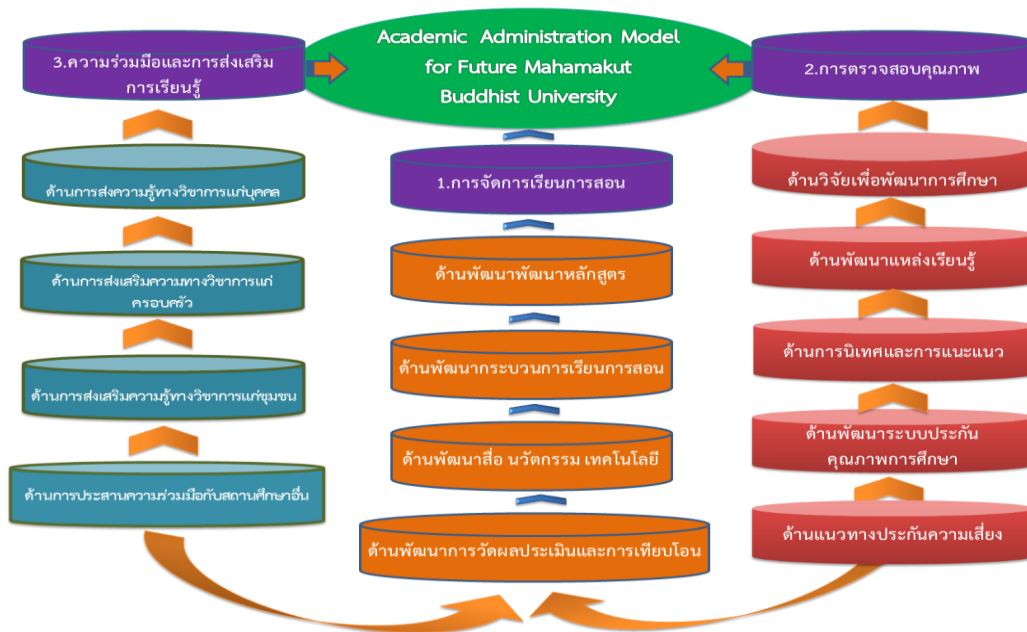
1. จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังกัดมณฑล พบว่า

กลุ่มงานที่ 1 มีความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยในอนาคตอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ด้านที่ 2 การพัฒนาระบบการเรียนการสอน ด้านที่ 3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านที่ 4 การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ พระศรีวิจิตรภรณ์ ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในอนาคต พบว่า ด้านที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์และด้านความเหมาะสมตามลำดับ ส่วนด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราเนล แม็กโดนัลด์ (Ranald Macdonald) พบว่า การพัฒนาทางการศึกษาตามแผน 8 เป็นการเป็นความเป็นผู้นำในระดับอุดมศึกษา เพื่อค้นหาการเปลี่ยนแปลงบทบาทของนักพัฒนาทางการศึกษา โดยต้องยึดมั่นในวาระของการสร้างคุณภาพในอุดมศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้นกว่าเดิม การเข้าใจในธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงและความสลับซับซ้อนของสถาบันได้นำไปสู่การพัฒนารูปแบบต่าง ๆ และโครงสร้างต่าง ๆ ในการเป็นพื้นฐานของการมุ่งมั่นกับความจริงวันต่อวันของมหาวิทยาลัยอย่างมีหลักการให้มากขึ้น

กลุ่มงานที่ 2 มีความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ในการตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพ ด้านที่ 1 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านที่ 3 การพัฒนาการนิเทศและแนะแนว ด้านที่ 4 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ จะต้องพัฒนาในรูปแบบผสมผสานให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โทบโฮม ทิมโม (Tove Holm, Timo Vuorisalo, Kaisu Sammalisto) พบว่า:ระบบการจัดการแบบผสมผสานเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ: วิธีการแบบสานต่อแนวคิดจากคนสู่คนจากวัฒนธรรมสู่วัฒนธรรม โดยได้นำระบบการจัดการแบบองค์รวมเพื่อสร้างการพัฒนาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน ประกอบกับการประกันคุณภาพทางการศึกษาต้องพัฒนาให้ดีขึ้นให้สมกับที่ตั้งปณิธานไว้ นำวิธีการที่ได้พัฒนามาแล้วมาสนับสนุนความเข้าใจในระบบการจัดการตามแบบแนวคิดการสานต่อจากคนสู่คนจากวัฒนธรรมสู่วัฒนธรรม ให้เป็นแนวปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จได้แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับมหาวิทยาลัย และด้านที่ 5 แนวทางในการประกันความเสี่ยง ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวิภา ชีพรับสุข ได้ศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษา โดยครอบครัวในทศวรรษหน้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายอนาคตภาพเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว สถานภาพการจัดการศึกษาโดยครอบครัว คุณสมบัติของผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว หลักสูตรและการเรียนการสอน การตรวจสอบและการนิเทศ และการประเมินผลการเรียนรู้ ในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัย ให้ครอบครัวให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ไม่สอดคล้องกับ ชัญญา อภิบาลกุล ได้ศึกษารูปแบบการบริหารการศึกษาสถาบันการศึกษาสงฆ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ในการบริหารการศึกษา 2) เสนอรูปแบบการบริหารการศึกษา และ 3) ศึกษาบทบาทของบุคลากรสถาบันการศึกษาต่อการถ่ายทอดวัฒนธรรม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จึงควรให้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

กลุ่มงานที่ 3 มีความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านที่ 1 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่บุคลากร ด้านที่ 2 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ครอบครัว ด้านที่ 3 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และด้านที่ 4 การประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่นต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีความตื่นตัวในการเรียนรู้ ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอส ยูวาลิค (S. Uvalić-Trumbić) พบว่าบทบาทขององค์กรยูเนสโกในการพัฒนาอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ แนวโน้มในอุดมศึกษาโลกแสดงให้เห็นว่ามีการรวมตัวกันเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นในการลงทะเบียนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนา ในขณะที่สังคมต้องการมีส่วนร่วมและกระตือรือร้นในการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ในขณะเดียวกัน ภาคประชาชนไม่ต้องบริหารจัดการเพื่อค้นหาความต้องการที่เพิ่มขึ้นและหุ้นส่วนใหม่ ๆ ในอุดมศึกษาอีกต่อไป ซึ่งได้เติมเต็มช่องว่างนั้นๆ แล้ว กล่าวคือ มหาวิทยาลัยเอกชน การศึกษาทางไกล หุ้นส่วนข้ามเขตแดน (ระหว่างประเทศที่มีชายแดนติดกัน) และภาคส่วนที่ร่วมมือกัน หุ้นส่วนใหม่ ๆ เหล่านี้ได้เพิ่มจำนวนประเด็นและความท้าทายต่างๆ มากมายขึ้นในเรื่องของความเที่ยงธรรม คุณภาพ มีสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟานซิโก ยูคิสโก และคณะ (Francisco Urquiza Gómez, César Sáez-Navarrete, Solange Rencoret Lioi, Vartan Ishanoglu Marzuca) พบว่า มหาวิทยาลัยหลายแห่งได้เริ่มวัดผลความยั่งยืน (ภายในมหาวิทยาลัย) และเครื่องมือมีมากมายได้ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อสนับสนุนกระบวนการดังกล่าว สำหรับมหาวิทยาลัยทั้งหลาย ขั้นตอนแรกในการดำเนินการตามแผนในการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น โดยการเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมต่อบริบทของแต่ละแห่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการประเมินผล มีความสอดคล้องกับแนวคิด ของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว และองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การร่วมมือในการจัดการศึกษาเครือข่ายจะมีความสำคัญและจำเป็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนิท สมักรการ และสุพรรณิ ไชยอัมพร ได้ทำการวิจัยในอนาคต (10 – 15 ปี ข้างหน้า) พ.ศ.2535 -2550 ผลการวิจัยพบ ว่าระบบการศึกษาไทย จะมีการปรับตัวและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพราะเอกชนจะเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ในการร่วมกับรัฐพัฒนาการศึกษาของชาติในระดับต่าง ๆ ทำให้โอกาสทางการศึกษามีมากและกระจายตัวไปในที่ต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย โดยอาศัยเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัยเข้าช่วยดำเนินการ ทำให้สัดส่วนผู้เข้าเรียนในระดับสูงเพิ่มขึ้น เรื่อย ๆ ประชากรวัยแรงงานจึงต้องเรียนรู้มากขึ้น

จากการประมวลผลในทุก ๆ ด้าน สามารถพัฒนาสร้างเป็น Model ได้ดังนี้

คำอธิบายโมเดล (Model)

กลุ่มงานที่ 1.การจัดการเรียนการสอน ควรพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตโดยเน้นในภูมิภาคอาเซียน (Asean) และระดับนานาชาติ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนต้องเน้น Learning Outcomes ครูต้องลดบทบาทตัวเองที่เคยเป็นพระเอก หรือตัวหลัก และยึดการสอนเป็นหลัก ต้องพัฒนาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพราะเหตุผล Digital คงหลีกเลี่ยงไม่ได้ Digital skills มีความจำเป็น เช่น E – mailing การวัดผลประเมินผล ในสังคมอนาคต ต้องเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ให้มาก หรือ Learning Outcomes การวัดผลประเมินผลถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนรู้ และการเทียบโอนสามารถโอนรายวิชาในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งในและต่างประเทศและสามารถเทียบโอนประสบการณ์ได้

กลุ่มงานที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพ การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา ต้องพัฒนาการวิจัย เพราะมีหลายประเด็นที่ต้องพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัย เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาพที่คาดหวัง และใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพของผู้วิจัยด้วย โดยเน้นการวิจัย แบบมีส่วนร่วม คือ PAR. Participation Action Research. เพื่อแก้ปัญหาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับการเรียนการสอน หรือ R&D. Research and Development. พัฒนา แหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ที่มีประโยชน์ เช่น สร้าง Blogs เพื่อการเรียนการสอน เขียนตำรา ทำวิจัย เอกสารประกอบการสอน พัฒนาห้องสมุด พัฒนาห้องเรียน การพัฒนาการนิเทศและการแนะแนว ผู้เรียน หรือนักศึกษา Learner เพื่อให้นักเรียนมีการเรียนรู้มากขึ้นหรือเพิ่มขึ้น ฉะนั้นครูต้องทำหน้าที่เป็น Co – learner, Advisor ,Guide หรือ Facilitator หรือเป็นพี่เลี้ยงในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสังคมอนาคต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ต้องพัฒนาทั้งระบบและกลไกให้เป็นตามเกณฑ์ และมาตรฐานของการศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด และต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ วงจร Deming Cycle วงจรเคมมิง และนำผลการประเมินในแต่ละรอบไปพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

การบริหารความเสี่ยง การประกันความเสี่ยงต้องมีการทบทวนในส่วนต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ โดยตั้งคณะกรรมการ บริหารความเสี่ยงและตรวจสอบติดตามอย่างใกล้ชิด และและเสนอรายงานต่อผู้บริหาร

กลุ่มงานที่ 3 ความร่วมมือและการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่บุคคลในสังคมอนาคต เป็นมหาวิทยาลัยที่มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการบริหารวิชาการแก่บุคคลในสังคมอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง โดยดำเนินการบนพื้นฐานปรัชญา ความรู้คู่คุณธรรม ครอบคลุมทั้งส่วนหนึ่งของสังคม ถ้าคนในครอบครัวนำหลักธรรมตามแนวพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในครอบครัว สังคมครอบครัวยังจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การเข้าถึงความรู้ของชุมชนนั้นถือว่าเป็นสำคัญอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน และอนาคต เพราะชุมชนต้องได้รับการให้ความรู้ ส่งเสริมความรู้ เพื่อพัฒนาสังคม ชุมชน ให้เกิดความเข้มแข็ง และยั่งยืน เมื่อสังคมอนาคตต้องขยายมากขึ้น ความหลากหลายของคนในสังคม ความหลากหลายของวัฒนธรรม มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน การทำความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๆ ในสังคมอนาคตมีความจำเป็นมาก โดยเฉพาะ มหาวิทยาลัย นั้นต้องมีเครือข่าย ขยายความร่วมมือทางวิชาการในประเทศและต่างประเทศ เพราะการจัดการศึกษาในสังคมอนาคตนั้นเราจัดการ เพื่อพลเมืองโลก

ข้อเสนอแนะ

กลุ่มงานที่ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต ผลอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.0) และมีความสอดคล้องกันโดยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5 ตามที่นำเสนอแนะ แสดงว่ามีความต้องการให้มีการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน

ควรรักษามาตรฐานในด้านระบบการจัดการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต ในทุกด้านตั้งแต่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาระบบการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนอย่างเป็นระบบและชัดเจน

กลุ่มงานที่ 2 ด้านการตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต ผลอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.0) และมีความสอดคล้องกันโดยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5 ตามที่นำเสนอแนะ แสดงว่ามีความต้องการให้มีการพัฒนาระบบการตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพ

ควรรักษามาตรฐานในด้านรูปแบบการตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต ในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาการนิเทศและแนะแนว ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ และในการประกันความเสี่ยงอย่างเป็นระบบมากขึ้น

กลุ่มงานที่ 3 ด้านความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต ระดับมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.0) และมีความสอดคล้องกันโดยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5 ตามที่นำเสนอควรรักษามาตรฐานในด้านความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต ในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่บุคคล ในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ครอบครัว ในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนและในการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลว่าข้อที่ 6 ด้านหลักสูตรด้านการแพทย์ และพยาบาลผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยควรที่จะทำวิจัยเพื่อหาแนวทางและความพร้อมในการเปิดหลักสูตรการแพทย์และพยาบาลต่อไป
2. ด้านการตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพ พบว่าข้อที่ 7 ต้องการให้มีการลงทะเบียนและตรวจสอบผลการเรียนทางInternet มีค่าระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรที่จะปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนองความต้องการผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป
3. ด้านความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่าข้อที่ 3 ควรมีการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ครอบครัว ผลมีการวิจัยมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารมีงานวิจัยและกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวและส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้น
4. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคตอาจมีข้อจำกัดในสถานการณ์บริบทของโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงไหลเลื่อน (Dynamics) ตลอดเวลา จึงควรทำวิจัยเชิงคุณภาพที่ลงฝังตัวในพื้นที่นาน ๆ เป็นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณลักษณะในมิติของด้านต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบด้าน
5. การทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) (Participatory Action Research.) โดยให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ร่วมในการทำวิจัยร่วมในการพัฒนาทุก ๆ ชั้นไปพร้อม ๆ กัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา, (2544) สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2545) อุดมศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน (2548) การวิจัยและพัฒนาสร้างควมดีมีคุณธรรม. รายงานการวิจัย.: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- พรชูลี อาทวอำรุง (2546) รูปแบบการบริหารงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคต. วารสารงานวิจัย. 16 (4) 651 – 689.
- พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต). (2532). การศึกษาที่สากลบนฐานแห่งภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. นครปฐม.
- พระศรีวิสารทน์ (2552). อนาคตมหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์.รศ.ดร., (2546). **อุดมศึกษาไทย ในอุดมศึกษาโลก**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2521). **ประวัติมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหามกุฏราชวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

Francisco Urquiza Gómez, César Sáez-Navarrete, Solange Rencoret Lioi, Vartan Ishanoglu
Marzuca (*Journal of Cleaner Production*, In Press, Corrected Proof, Available online
19 August 2014.

Marlene Mader, Clemens Mader, Friedrich M. Zimmermann, Elisabeth Görsdorf-Lechevin, Mario
Diethart(*Journal of Cleaner Production*, Volume 49, June 2013.

Rodrigo Lozano, Francisco J. Lozano. Karel Mulder, Donald Huisingh, Tom Waas (*Journal of
Cleaner Production*, Volume 48, June 2013.

Ranald Macdonald. *Leadership and Management of Quality in Higher Education*, 2010.

Tove Holm, Timo Vuorisalo, Kaisu Sammalisto. **Integrated management systems for
enhancing education for sustainable development in universities: a memetic
approach.***Journal of Cleaner Production*, In Press, Corrected Proof, Available
online 5 April 2014.

S. Uvalić-Trumbić. **UNESCO's Role in the Development of Higher Education in a Globalized
World.:** *International Encyclopedia of Education (Third Edition)*, 2010.

StåleAngenRye. **The educational space of global online higher education.***Geoforum*, Volume
51, January 2014.

Patricie Mertova, Len Webster, Sid Nair. **Growth of the quality movement in higher
education.:** *Leadership and Management of Quality in Higher Education*, 2010.

Jae Hoon Han, Adam Finkelstein. **Understanding the effects of professors' pedagogical
development with Clicker Assessment and Feedback technologies and the
impact on students' engagement and learning in higher education.:** *Computers &
Education*, Volume 65, July 2013.

**Digital teaching portfolio in higher education: Examining colleagues' perceptions to
inform implementation strategies.***The Internet and Higher Education*, Volume 20,
January 2014.